

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

ATSISAKYTI PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO SPRENDIMO, SUSIJUSIO SU PAPILDOMA PARAMA PIENINIŲ KARVIŲ ŪKIAMS, KURIE YRA KOOPERATYVŲ NARIAI, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO 2 DALIES REIKALAVIMAMS

2026 m. balandžio 2 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2026 m. balandžio 2 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro (toliau – ŽŪM) sprendimo, susijusio su papildoma parama pieninių karvių ūkiams, kurie yra kooperatyvų nariai, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams ir nustatė:

- (1) Ūkininkas (toliau – Pareiškėjas) kreipėsi į Konkurencijos tarybą, pateikdamas pareiškimą dėl ŽŪM 2024 m. vasario 19 d. įsakymo Nr. 3D-123 „Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 3D-103 „Dėl 2023–2027 metų susietosios pajamų paramos už pienines karves administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams (toliau – Pareiškimas)¹.
- (2) Pareiškėjas skundžia ŽŪM 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-103 patvirtintų 2023–2027 metų susietosios pajamų paramos už pienines karves administravimo taisyklių (toliau – Taisyklės) papildymą 8¹ punktu², kuriuo numatoma, kad: *Papildoma 30 Eur išmoka už pieninę karvę einamaisiais metais skiriama valdos valdytojui, atitinkančiam 5 punkto reikalavimus, jeigu laikytojas buvo pripažintas žemės ūkio kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) (toliau – Kooperatyvas) narys nepertraukiamai nuo praėjusių metų gegužės 1 d. iki einamųjų metų balandžio 30 d. ir tuo pačiu laikotarpiu šiam Kooperatyvui pardavė pieną perdirbti. <...>³ Išmoka gali būti skiriama už ne daugiau kaip 150 pieninių karvių vienam valdos valdytojui.* Pareiškėjas nurodė, kad skundžia Taisyklių 8¹ punktu įtvirtintą papildomos susietosios paramos teikimo modelį, pagal kurį parama skiriama visiems kooperatyvų nariams, nepriklausomai nuo jų ūkio dydžio, ekonominės padėties ar realaus kooperacijos poreikio.
- (3) Pareiškime taip pat nurodoma, kad ŽŪM parengtame aiškinamajame rašte, kuris paaiškina Taisyklių papildymą 8¹ punktu, yra numatyta, kad papildomos paramos mokėjimas kooperatyvų nariams yra numatytas Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano (toliau – Strateginis planas) pakeitime, kuris buvo patvirtintas Europos Komisijos 2023 m. lapkričio 7 d. sprendimu Nr. C(2023)7393. Pareiškėjo vertinimu, Strateginiame plane objektyvus kooperacijos poreikis siejamas tik su labai smulkiais pieno ūkiais, todėl Taisyklių 8¹ punktu nustatytas reguliavimas nėra nei tikslingas,

¹ Pareiškėjas pateikė Pareiškimą 2025 m. lapkričio 18 d., o 2025 m. gruodžio 29 d. ir 2026 m. vasario 27 d. Pareiškėjas pateikė atsakymus į Konkurencijos tarybos papildomai pateiktus paklausimus. Toliau kartu vadinama Pareiškimu.

² Taisyklės buvo papildytos 8¹ punktu, priimant Pareiškėjo skundžiamą ŽŪM 2024 m. vasario 19 d. įsakymą Nr. 3D-123 „Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 3D-103 „Dėl 2023–2027 metų susietosios pajamų paramos už pienines karves administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

³ Kaip nurodoma Taisyklių 8¹ punkte: *Kooperatyvai turi būti pripažinti vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. 3D-435 „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei užregistruoti Centre pieno supirkėjais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 146 „Dėl Pieno supirkimo taisyklių patvirtinimo“.*

nei proporcingas ir lemia diskriminacinį pieno gamintojų vertinimą. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad, jo vertinimu, Taisyklių 8¹ punktu nustatytas reguliavimas pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį, nes juo sukuriamos skirtingos konkurencijos sąlygos pieno gamybos rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams – kooperatyvų nariai gauna papildomą susietąją paramą, kuri sudaro tiesioginį konkurencinį pranašumą, palyginti su ūkininkais, kurie nėra kooperatyvų nariai, tačiau konkuruoja toje pačioje rinkoje.

- (4) Pareiškimu Konkurencijos tarybos prašoma pradėti tyrimą dėl galimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pažeidimo bei nustatius pažeidimo faktą taikyti įstatyme įtvirtintas poveikio priemones.
- (5) Pagal Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalį Konkurencijos taryba yra valstybės įstaiga, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi Konkurencijos įstatymo. Konkurencijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog Konkurencijos taryba tiria viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ar kitų sprendimų atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.
- (6) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis nustato pareigą viešojo administravimo subjektams užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę vykdant jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu, o šio straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.
- (7) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punktas nurodo, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jeigu pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.
- (8) Konkurencijos taryba 2022 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1S-136 (2022) „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto patvirtinimo“ patvirtino savo veiklos prioritetą – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jei toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę. Tuo pačiu nutarimu patvirtintame Konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto įgyvendinimo apraše (toliau – Aprašas) buvo įtvirtinti principai, kuriais vadovaudamasi Konkurencijos taryba priima sprendimus dėl tam tikro tyrimo tikslingumo ir apimties. Vertinant, ar tyrimas atitinka veiklos prioritetą, vadovaujamosi Apraše nustatytais tyrimo įtakos veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei, strateginės reikšmės bei racionalaus išteklių naudojimo principais. Kaip nurodyta Aprašo 5 punkte, nė vienas iš šių principų neturi iš anksto nustatytos lemiamos įtakos Konkurencijos tarybos sprendimui dėl konkretaus tyrimo atlikimo, tačiau Konkurencijos tarybai gali pakakti įvertinti tyrimą pagal vieną iš principų, kad galėtų priimti sprendimą dėl tyrimo tikslingumo.
- (9) Vertinant Pareiškėjo prašymą pradėti tyrimą dėl Taisyklių 8¹ punkto atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams bei tokio tyrimo atitiktį Konkurencijos tarybos veiklos prioritetui, atsižvelgtina į įtakos veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei (Aprašo 8.1 papunktis), strateginės reikšmės (Aprašo 8.2 papunktis) bei į racionalaus išteklių naudojimo (Aprašo 8.3 papunktis) principus.

Įtaka veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei

- (10) Aprašo 9 punktas nurodo, kad Konkurencijos taryba vertins tikėtiną tyrimo įtaką veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei. Toks vertinimas paprastai apima, bet nebūtinai apsiriboja, galimo pažeidimo pobūdžio, masto ir su galimu pažeidimu susijusių prekių vertinimu.

- (11) Vadovaujantis Aprašo 10.2 papunkčiu, paprastai didžiausią neigiamą įtaką veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei gali daryti galimi pažeidimai, kuriais tiesiogiai apribojamos ūkio subjektų galimybės veikti atitinkamoje rinkoje ją uždarant, stumiant iš jos ar ją pasidalinant.
- (12) Visų pirma, Pareiškimo nagrinėjimo metu nenustatyta, to nepagrindė ir Pareiškėjas, kad skundžiamu teisiniu reglamentavimu tiesiogiai būtų apribojamos Pareiškėjo ar kitų ūkio subjektų galimybės veikti atitinkamoje rinkoje. Nors Pareiškėjas nurodo, kad papildoma parama skiriama tik kooperatyvų nariams, tokia parama nėra susieta su objektyviomis kliūtimis, kurios užkirstų kelią ūkiams tapti kooperatyvo nariais. Priešingai, tiek Pareiškėjas, tiek ir kitas bet kokio dydžio ūkis, laikantis pienines karves, objektyviai gali tapti kooperatyvo nariu ir gauti papildomą 30 Eur dydžio išmoką už pieninę karvę (ne daugiau kaip už 150 karvių).
- (13) Be to, Lietuvoje į kooperatyvus jungiasi tik apie 8 proc. visų pienines karves laikančių ūkių⁴, kas reiškia, jog ir papildomą 30 Eur dydžio išmoką už pieninę karvę (ne daugiau kaip už 150 karvių) gauna tik ypač nedidelė dalis pienines karves laikančių ūkių. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog skundžiamo reglamentavimo taikymo apimtis yra ribota ir poveikis nėra reikšmingas, tuo labiau, kai nėra jokių objektyvių kliūčių pienines karves laikantiems ūkiams, įskaitant ir Pareiškėją, gauti papildomą paramą.
- (14) Atsižvelgiant į tai, tyrimas neatitinka Aprašo 8.1 papunktyje įtvirtinto įtakos veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei principo.

Strateginė reikšmė

- (15) Aprašo 12 punkte nustatyta, kad Konkurencijos taryba vertins tyrimo prevencinį poveikį, galimo pažeidimo naujumą pagal jo pobūdį, kitų institucijų galimybes efektyviai išspręsti su galimu pažeidimu susijusias problemas ir kitas strateginę tyrimo reikšmę rodančias aplinkybes.
- (16) Pažymėtina, kad Pareiškėjas siekia inicijuoti Konkurencijos tarybos tyrimą, kurio metu būtų vertinama, ar ŽŪM sprendimu teikti papildomą paramą ūkiams, kurie yra kooperatyvų nariai, nėra iškraipoma konkurencija. Kaip Konkurencijos tarybai paaiškino ŽŪM⁵, tokia papildoma parama yra siekiama skatinti kooperacijos plėtrą Lietuvoje, didinti ūkių konkurencingumą ir sudaryti prielaidas tvariai žemės ūkio sektoriaus raidai sudarant prielaidas efektyvesniam veiklos organizavimui, masto ekonomijos privalumų panaudojimui. Konkurencijos taryba 2015 metų pieno ir pieno produktų sektoriaus rinkos tyrimo išvadose taip pat buvo nurodžiusi, kad naujų kooperatyvų steigimas ar ūkio subjektų jungimasis į jau veikiančius kooperatyvus gali padidinti ūkių derybinę galią parduodant pieną pieno perdirbėjams. Atsižvelgdama į tai, Konkurencijos taryba savo išvadose ir siūlė kompetentingoms institucijoms padidinti jau dabar vykdomą informacijos sklaidą rinkoje ir šviesti rinkos dalyvius apie gamintojų organizacijų steigimo naudą ir galimybes⁶. Taigi, tyrimo metu Konkurencijos taryba iš esmės turėtų vertinti, ar papildoma parama kooperatyvo nariams nėra sukuriama skirtingos konkurencijos sąlygos atitinkamoje rinkoje veikiantiems ūkio subjektams, nors, kaip nurodyta pirmiau, ūkių jungimasis į kooperatyvus gali didinti derybinę galią ir konkurenciją šiame sektoriuje.
- (17) Atsižvelgiant į tai, tokio tyrimo inicijavimas neatitiktų Aprašo 8.2 papunktyje įtvirtinto strateginės reikšmės principo.

Racionalus išteklių naudojimas

⁴ Strateginio plano (versija 7.0) 264 psl. Prieinama: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/bendroji-zemes-ukio-politika/lietuvos-zemes-ukio-ir-kaimo-pletros-2023-2027-m-strateginis-planas-1/strateginis-planas-1/>.

⁵ ŽŪM 2026 m. vasario 26 d. raštas Nr. 2D-565 „Dėl informacijos pateikimo“.

⁶ Pieno ir pieno produktų sektoriaus rinkos tyrimo išvadų, patvirtintų Konkurencijos tarybos 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1S-38/2015, (410) pastraipa. Prieinama: https://kt.gov.lt/uploads/documents/files/2015-12-30_1S-138.pdf.

- (18) Aprašo 14 punkte nurodyta, kad vadovaudamasi racionalaus išteklių naudojimo principu, Konkurencijos taryba sieks atlikti tyrimus, kuriems reikalingi Konkurencijos tarybos ištekliai būtų proporcingi tikėtiniems tyrimų rezultatams. Aprašo 15.1 papunktyje nurodyta, kad spręsdama dėl tyrimo pradėjimo Konkurencijos taryba vertins konkretaus tyrimo tikslus bei tikimybę juos pasiekti, o 15.2 papunktyje nurodyta, kad spręsdama dėl tyrimo pradėjimo Konkurencijos taryba vertins tyrimui atlikti reikalingą laiką ir būtinus bei turimus žmogiškuosius ir finansinius išteklius.
- (19) Pareiškėjas prašo pradėti tyrimą dėl Taisyklių 8¹ punkto atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams. Atsižvelgus į tokio pobūdžio tyrimui reikalingą atlikti laiką, būtinus ir turimus Konkurencijos tarybos žmogiškuosius ir finansinius išteklius, laikytina, kad detalesnis Taisyklių 8¹ punkto reguliavimo nagrinėjimas ir vertinimas neatitiktų Aprašo 8.3 papunktyje įtvirtinto racionalaus išteklių naudojimo principo, nes pareikalautų neproporcingų Konkurencijos tarybos išteklių lyginant su tikėtinais tyrimo rezultatais, nurodytais nutarimo **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found.**, (16) pastraipose.

Išvada

- (20) Įvertinusi aukščiau paminėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba konstatuoja, jog Pareiškėjo nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto ir sudaro pagrindą atsisakyti pradėti tyrimą, kaip numatyta Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punkte.
- (21) Kaip nurodyta Aprašo 6 punkte, Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioriteto, nereiškia, kad viešojo administravimo subjekto veiksmai negali pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.
- (22) Konkurencijos tarybos sprendimas atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioriteto, taip pat neriboja Pareiškėjo teisės, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 51 straipsnio 2 dalimi, kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo ar neteisėtų veiksmų nutraukimo.
- (23) Konkurencijos taryba pažymi, jog šis nutarimas priimtas Pareiškėjo nurodytos informacijos ir Konkurencijos tarybos surinktos informacijos pagrindu Pareiškimo vertinimo metu ir neriboja Konkurencijos tarybos teisės, paaiškėjus kitoms aplinkybėms ar gavus papildomos informacijos, leidžiančios ištarti galimus Konkurencijos įstatymo pažeidimus, pradėti tyrimą savo iniciatyva.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 4 straipsniu ir 24 straipsnio 4 dalies 8 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2024 m. vasario 19 d. įsakymo Nr. 3D-123 „Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 3D-103 „Dėl 2023–2027 metų susietosios pajamų paramos už pienines karves administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ 1.2 punkto (kuriuo Taisyklės papildytos 8¹ punktu) atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimams.

Nutarimas gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos arba nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje kt.gov.lt dienos, atsižvelgiant į tai, kas įvyksta pirmiau.

Pirmininkė

Jolanta Ivanauskienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	ATSISAKYTI PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO SPRENDIMO, SUSIJUSIO SU PAPILDOMA PARAMA PIENINIŲ KARVIŲ ŪKIAMS, KURIE YRA KOOPERATYVŲ NARIAI, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO 2 DALIES REIKALAVIMAMS
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-04-02 Nr. 1S-40 (2026)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Monika Dumbrytė-Ožiūnienė, Grupės vadovė, Teisės grupė
Sertifikatas išduotas	MONIKA DUMBRYTĖ-OŽIŪNIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-02 16:18:35 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-06 20:27:10 – 2030-01-06 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolanta Ivanauskienė, Pirmininkė, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	JOLANTA IVANAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-02 16:54:29 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-09 17:30:35 – 2028-06-07 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2024-12-18 13:28:57 iki 2027-12-18 13:28:57
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.88
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-04-02 16:55:48)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-04-02 16:55:48 Dokumentų valdymo sistema Avilys